

Gospodar in gospođinja

LETO 1934

16. AVGUSTA

STEV. 33

Še o letošnji sadni kupčiji

Že v zadnji številki, ko je bil govor o letošnji sadni letini in kupčiji, je bilo omenjeno, da je ob zaključku mariborskega shoda sadnih pridelovalcev in trgovcev dospela iz Belgrada neverjetna vest, da je dobila izvozni kontingent jabolok, ki se imajo izvoziti v Nemčijo, **Privilegirana izvozna družba v Belgradu (PRIZAD)**. Umevno je samo ob sebi, da je nastalo zaradi tega veliko nezadovoljstvo in razburjenje med sadnimi producenti in zlasti še med izvozniki, ki so jim bili na ta način prekrižani vsi računi. Od srede minulega meseca pa do pred nekaj dnevi je romala v Belgrad deputacija za deputacijo z nalogo, da prepreči nakano »Prizada« in izposluje domačim organizacijam in sadnim trgovcem izvozna dovoljenja, brez katerih ni mogoče izvoziti niti enega kilograma sadja v inozemstvo.

Med temi dolgotrajnimi pogajanji so začela rana jabolka zoreti in jih je bilo treba začeti spravljati. Sadni trgovci so jih začeli nakupovati, kljub temu, da niso imeli še nikakih izvoznih dovoljenj, ker so vsak trenutek pričakovali povoljne rešitve. Večje množine ranih jabolok (menda blizu 100 vagonov) je bilo pokupljenih in deloma zvoženih v skladišča deloma pa natovorjenih kar v vagone. Tako pripravljena jabolka so čakala blizu dva tedna in se jih je mnogo pokvarilo. Še le pred nekaj dnevi so dobili izvozniki dovoljenje za izvoz, toda samo za 100 vagonov jabolok. Nadaljnja izvozna dovoljenja bodo doposlana menda pozneje.

Zaradi zavlačevanja se je pokvarilo mnogo sadja, tako da ni za nobeno rabo.

Poleg tega so pa cene zaradi skrajne negotovosti zelo odnehale. Kakor posnemamo iz raznih poročil, plačujejo rana jabolka po 70 par do 1.50 Din za kg, kar je spričo letošnje splošne slabe letine mnogo premalo. Vse slovensko časopisje se pritožuje in ostro protestira proti takemu ravnanju »Prizada« in zahteva, da se zadeva nemudoma uredi v prid našim sadnim producentom in v prid narodnemu gospodarstvu sploh.

Upamo, da bo zmagala uvidevnost in da se bodo ugodno uredile izvozne homatiije vsaj za zimska jabolka in da bomo dosegli za naš izvrsten in povsod čislani pridelek ugodnejše cene.

Opozarjamo pa ponovno vse, ki imajo jabolka za izvoz, da se pod nobenim pogojem ne prenačijo pri spravljanju. Nikari naj se ne dajo zapeljati od nikogar in z nobeno pretvezo. Če so letošnjo pomlad jablane prej cvetele nego običajno, s tem še ni rečeno, da bi morala biti jabolka tudi prej zrela. Pa če to velja nekoliko za rana jabolka, za pozna, zimska gotovo ne. Zimska jabolka so tem lepša, tem okusnejša in tem trpežnejša, čim dlje v jeseni jih pustimo na drevesu.

V sledečih vrsticah nekaj terminov za spravljanje najbolj znanih in v sadni trgovini vpeljanih vrst: Ne trgajte: pisane kardinala pred 25. avgustom; rdečega jesenskega kalvila ne pred 1. septembrom; ananasove renete in ribstonskega pepinga ne pred 10. septembrom; gdanskega robača in landsberške renete ne pred 15. septembrom; boskoopskega kosmača, damosonskega kosmača, Baumannove renete ne pred 20. septembrom; dolenjske voščenske, kanadke, boikovga jabolka, zlate parmene,

GOSPODARSKE VESTI

ŽIVINA

g Dunajski živinski sejem. Goveji sejem 6. t. m. je beležil 769 volov, 480 bikov in 473 krav, skupno 1722 glav. Iz Avstrije je bilo 1234, iz inozemstva pa 488 glav. Cene za 1 kg žive teže so znašale v šilingih (1 šiling = 8.10 Din): voli 0.80 do 1.30, biki 0.72 do 0.95, krave 0.72 do 0.98, glavna živina 0.50 do 0.70. V glavnem se cene od zadnjic niso izpremenile. Podražili so se samo najboljši voli za 2 do 3 groše pri kg. — Na prašičji sejem 7. t. m. je bilo pripeljanih 9832 pršutarjev in 4394 špeharjev, skupno 14.226 glav. Iz Avstrije 7628, iz inozemstva 6598. Cene v šilingih za 1 kg žive teže so bile: špeharji i. 1.20 do 1.22, stari 1.10 do 1.18, kmetski 1.20 do 1.28, križani 1.20 do 1.38, pršutarji 1.15 do 1.50. Kupčija je bila mirna. Skoraj vse cene so bile nižje nego prejšnji teden. Popustile so cene I. špeharjev za 5 do 10 grošev, pršutarjev srednje in slabše vrste za 10 do 12 grošev pri kg. Pocenili so se I. madjarski veleposesniški špeharji za 3 do 4 groše, kmetski za 5 grošev, angleški križani za 5 do 8 grošev pri kilogramu.

g Ptujski prešičji sejem dne 8. t. m. Dovoz na ta sejem je znašal 164 prešičev in 110 svinj, skupno 274 glav. Cene za 1 kg žive teže: debele svinje 5.75 do 7 Din, prolenki 5 do 6 Din. Cena za 6 do 8 tednov stare prešiče je bila po njih kakovosti od 70 do 120 Din za kos.

g Ptujski letni (Ožbaltov) živinski sejem 6. t. m. Na sejem je prišlo obilo konj kakor navadno iz bližnjih hrvaških krajev, goveja živina pa je bila večji del iz ptujskega okraja. Sejem je bil zelo dobro založen s konji in govejo živino. Kupčija je bila prav živahna. Prigon je znašal 230 konj, 201 bik in vol, 400 krav in telic, skupno 831 glav. Prodanih je bilo 352 glav, od teh 5 konj. Avstrije 25 glav goveje živine pa v Italijo. Cene za 1 kg žive teže so bile: voli I. vrste 3.50 do 4 Din, druge vrste 2.50 do 3 Din, tretje vrste 2 do 3 Din; biki 2.50 do 4

Din, telice 3 do 4.50 Din, krave prve vrste 3 do 4 Din, druge vrste 2.50 do 3 Din, tretje vrste 2 do 2.50 Din. Cena konjem je bila po kakovosti od 500 do 3500 Din.

g Mariborski prešičji sejem 10. t. m. Na sejem so pripeljali 307 prešičev in je bilo prodanih 108 prešičev. Cene so bile sledeče: mladi prešiči 5 do 6 tednov stari po 80 do 100 Din, 5 do 9 tednov stari po 120 do 150 Din, 3 do 4 mesece stari po 250 do 300 Din, 5 do 7 mesecev stari po 320 do 360 Din, 8 do 10 mesecev stari po 400 do 540 Din, eno leto stari po 580 do 620 Din. Kilogram žive teže je stal 5 do 6 Din, kilogram mrtve teže pa 8.50 do 9.50 Din.

CENE

g Žitno tržišče. Cene na blagovni borzi v Ljubljani dne 10. t. m. Koruza popolnoma suha, kvalitetna garancija 147.50—150 Din za 100 kg. Pšenica bačka 79—80 kg 157.50 Din, bačka 80 kg 1 odstotek primesi 157.50—160 Din za 100 kg. Moka bačka nulerica 250 do 255 Din, banatska nulerica 255 do 260 Din za 100 kg.

g Cene na blagovni borzi v Novem Sadu dne 11. t. m. so bile sledeče: Pšenica bačka okol. Novi Sad 104—106 Din, bačka okol. Sombor 120—106 Din, sp. in gor. bačka, slavonska 102.50 do 105 Din, sremska 101—103 Din, gor. banatska 104—106 Din, bačka in banatska ladja Donava 112.50—115 Din, vsa je nova po 79 kg in 2 odstotka primesi za 100 kg. Oves bački, sremski in slavonski 62.50—65 Din, banatski 60—62.50 Din, bački ladja 68—70 Din za 100 kg. Rž bačka 80—82.50 Din za 100 kg. Ječmen bački, sremski novi 65—66 kg 92.50—95 Din, bački poletni 67—68 kg 102.50—105 Din za 100 kg. Koruza bačka 85—87 Din, bačka okol. Sombor 86—88 Din, banatska 83—85 Din, sremska parit. Indija 85—86 Din, bačka ladja Sid 94—95 Din, bačka ladja Tisa in Donava 95—96 Din za 100 kg. Moka

bačka in banatska Og in Ogg 180—200 Din, štev. 2 160—180 Din, štev. 5 140 do 160 Din, štev. 6 120 do 140 Din, štev. 7 105—110 Din, štev. 8 105—107.50 Din, sremski in slavonska Og in Ogg 180—190 Din, štev. 2 160—170 Din, štev. 5 140 do 150 Din, štev. 6 120—130 Din, štev. 7 105—110 Din, štev. 8 105—107.50 Din za 100 kg. Fižol bački in sremski brez vreč 2 odstotka primesi, 125—130 Din za 100 kg. Orobki bački in sremski, v jutu vrečah, 74—76 Din, banatski, v jutu vrečah, 72—74 Din, bački lađja 80 do 82 Din za 100 kg. Tendencja neizpremenjena. Promet srednji.

g Hmeljsko tržišče. V Savinjski dolini se je kupčija s hmeljem prejšnjega letnika ustavila, pač so pa začeli barantati za novi hmelj. Vendar cene so nestalne in tipajoče. V vojvodini pa plačujejo kg neposušene, prezgodaj dozorelega hmelja po 10 Din, medtem ko se lanski letnik trguje po 45 Din. Glavno obiranje se bo tamkaj pričelo kakor druga leta. — Za Savinjsko dolino je Priv. agrarna banka dovolila sezonski kredit od 500.000 Din za obiranje in sušenje hmelja. S tem denarjem bo razpolagala Savinjska posojilnica v Zalcu, ki ima razen tega še druga sredstva, da se letošnja hmeljska letina dobro spravi. — Da se opozori angleško in ameriško javnost na naš hmelj, je Zavod za pospeševanje znanje trgovine v Belgradu izdal propagandno knjižico »Jugoslovanski hmelji«, ki jo bo razposlal na Angleško in v Ameriko.

g Hmelj. »Slovenski hmeljar« poroča glede kupčije in cen hmelja v Savinjski dolini sledeče: Kupčija še miruje. Nekaj inozemskih kupcev je že prispelo in je za lanski pridelek zopet nekaj zanimanja ter je bila prodana neka večja partija po 53 Din za kg. Letošnji pridelek pa se še malo trži in se kupujejo le manjše količine za vzorce po ceni do 70 Din kg.

g Vinska kupčija in stanje vinogradov. Zaloge lanskega pridelka so večinoma že izžrpane, dobijo se pa še prvovrstna kvalitetna vina, deloma tudi starih letnikov, za katera zahtevajo producenti po 6—9 Din za liter;

slabeyša vina dosegajo ceno 4—6 Din. V glavnem je pa povsod le malo prometa. — Izgledi letošnje letine niso ugodni in po sedanjih znakih se obeta slaba, malokje srednja letina. Grozdje je sicer lepo, kar ga je, toda malo ga je. Vinogradniki so morali letos zlasti paziti proti peronospori, ki se je vsled deževnega vremena pogosto pojavljala. Skropiti je bilo treba često. Tudi ordij se ponekod opaža in ga treba panati z žveplanjem. Celotno grozdni sukač se je pojavil v nekaterih legah. Kar je pa grozda ostalo zdravega, je lepo. Kvaliteto mu bo pa dalo vreme avgusta in septembra meseca.

g V Vojvodini. V kupčiji še mirno. Za lanski pridelek plačujejo do 50 Din, za novi letošnji pa do 55 Din za kg.

RAZNO

g Koliko vina izvažamo iz Jugoslavije. Jugoslovanska vina so bila na severu, zlasti v Avstriji dobro poznana in visoko cenjena, zato je bil posebno v prvih letih po prevratu naš izvoz precej živahen. Kakor pa so začele razne države omejevati uvoz tujih pridelkov, tako je padel tudi zvoz vina izpod letnih tisoč vagonov. Še najmanj smo pa prodali v inozemstvo leta 1933. Kolikšen je bil naš izvoz v zadnjih letih, nam kažejo sledeče številke: 1927 smo izvozili 920 vagonov vina, 1928 le 530 vagonov, 1929 520 vagonov, 1930 smo dosegli največjo količino 1239 vagonov, 1931 le 702 vagona, 1932 zopet 932 vagonov in 1933 komaj 301 vagon vina. To je v zvezi s slabo lasko vinsko letino.

g Zadolžitev kmetov v Vojvodini. Po statistiki Združenja vojvodinskih bank so znašali koncem leta 1933 kmetijski dolgovi pri 135 denarnih zavodih v Vojvodini 498.2 mil. Din. Od teh je bilo večinoma hipotekarno zavarovanih 358.9 milij., dočim znašajo dolgovi kmetov na menice 137.2 milij. Din. Od teh smatrajo za propadlo 15.9 milij. Din. Hranilne vloge kmetov so znašale 207.6 milj. Din.

Največja skrb mnogih žensk je to, da hitro zaupa naprej svojim prijateljicam kako tajnost.

Plevel, na katerega pozabljamo

Okopavine se na splošno dobro oskrbujejo, pravočasno in redno plevejo, okopujejo in osipajo. Le v zadnji dobi njih razvoja in rašče se jih pušča preveč v nemar. Nekako v tem času že je na njivah, kjer rastejo okopavine, vse polno plevela. Tamkaj se močno razrasejo zlasti loboda, metlika, dresen, ameriški rogoviček itd. Pri površnem in hitrem pogledu jih med okopavinami komaj ali sploh ne opazimo. Pri nekoliko natančnejšem pregledu pa vidimo med krompirjem in drugimi okopavinami vse polno omenjenih in drugih plevelnih rastlin. Zdaj je pravkar še čas, da ta plevel odstranimo, ker sicer doraste, dozori in se tako močno zaseje, da se ga bo mogoče v prihodnjem telu le težko ubraniti

in rešiti. Mnogi se potem čudijo, kako je mogoče, da je za okopavinami, ki so bile v prvi dobi njih razvoja sicer skrbno negovane, kar naenkrat toliko plevela. Do tega ne pride, če okopavine tudi v poznem poletju ves čas, dokler jih ne spravimo z njiv, pridno plevemo. Je pa to konečno tudi delo, ki ne zahteva mnogo truda, časa in stroškov, pač pa nekoliko dobre volje. Navedene in druge plevelne rastline, ki so se med okopavinami močno razrastle, pa ne smemo enostavno poruvati, ker bi tako lahko zelo oškodovali okopavine, temveč jih moramo enostavno čim bolj nizko požeti s srpom. Posebno ob kraju njiv je treba plevel odžeti, ker ga je tamkaj največ in se najbolj močno razraste. — P.

V KRALJESTVU GOSPODINJE

Misanje kokoši

Misanje je popolna menjava perja. V dobi misanja izgubi perutnina skoraj vse perje, živahnost živali popusti, nesenje jajc preneha. Greben (roža) in kožnati krpici (podbradka) se zgrbančijo in pobledijo. Dobre kokoši-nesnice se misajo navadno septembra in oktobra le malo časa in začnejo kmalu spet nesti. Če opazimo, da se kokoš že zgodaj misa — junija, julija, avgusta — in traja misanje tudi zelo dolgo, potem lahko tudi sklepamo, da takšna kokoš ne spada vedno med dobre jajčarice. Če se kokoši pozno misajo in traja misanje tudi dolgo, potem pridejo precej ošibele v zimo. Kokoši se pri poznem misanju lažje prehladijo ali kako drugače zbolijo in zato tudi dolgo ne začnejo spet nesti. Ker kmečke gospodinje navadno nimajo zaklopnih gnezd za kontrolo nescnosti svojih kokoši, jim pripomore poleg drugih znakov tudi misanje, da lahko najdejo morebitne slabe jajčarice ali nescnice in jih odstranijo.

Za obnovo perja potrebujejo kokoši zelo mnogo redilnih snovi, ki jih jim

moremo dati s primerno krmo. Zato je popolnoma napačno mnenje, da ni potrebna kokošim, dokler se misajo in ne začnejo spet nesti, nobena posebna ali izredna krma. Bilo bi tudi zelo pogrešno, če bi kokošim, ki brezpogojno potrebujejo za časa misanja veliko redilnih snovi, pokladati manj krme ali le manj vredna krmila. Od nas samih je odvisno, da s pravilno nego in primernim krmljenjem čim bolj skrajšamo dobo misanja in s tem obenem tudi dosežemo, da začnejo kokoši kmalu spet nesti. Za dvoje je treba skrbeti. Prvič moramo obvarovati živali pred prehlajenjem in drugimi boleznimi, pa tudi pred ušmi in drugim nadležnim mrčesom. Zato pa morajo imeti kokoši čiste, svetle in zračne kurnike. Da jih obvarujemo pred vetrom in dežjem, jim je treba nuditi tudi kakšen pokrit prostor, kjer lahko grebejo, brskajo in se kopljejo v zemlji in drobnem pesku. Drugič je treba, da kokoši ob času misanja še posebno dobro krmimo. V krmi morajo dobiti živali predvsem dovolj redilnih snovi, ki so potrebne za hitro obnovo perja, torej zlasti beljakovine, pa tudi apno in kre-

mikovo kislino, dalje tolščo in škrob za dosego večje telesne toplote. Vseh teh redilnih snovi pa kokoši ne dobijo v zadostni meri, če jim pokladamo samo mehko krmo iz kuhanega ali parjenega krompirja in otrobov ter zrnato krmo. Treba je, da se pridruži mehki krmi še kakšno beljakovinsasto krmilo, kakršno je dobro okisano posneto mleko ali sir iz takšnega mleka. Pri pomanjkanju teh moramo seči in dokupiti ribjo moko, mesno moko, kostno moko. Kot krmila, v katerih je tudi obilo tolščice, se priporočajo koruza, zdrobljeno solnčnično zrnje, konopljinno seme in laneno seme (5 gr na dan in kokoš). Tudi zelene krme naj ne manjka kokošim ob času misanja. Suhodrobljivi (ne premokri) mehki krmi dodamo nekoliko soli, klajnega apna ali fino zdrobljenih jajčjih lupin in ščepec žveplenega cveta (prahu). V pitno vodo damo železno galico in sicer 3—5 gramov na liter vode. Železna galica pospešuje tvorbo krvi, zviša krvno gorkoto in deluje tudi, da začnejo misajoče se kokoši prej nesti. Mesto železne galice lahko denemo v vodo rjave žeblje. — Z dobro nego in dobrim krmiljenjem pospešimo misanje in obvarujemo kokoši pred boleznimi. Kokoši bodo misanje lahko prestale, se hitro opomogle in kmalu začele spet nesti. Nesle bodo tudi pozimi, ko je po svežih jajcih največ povpraševanja in so zato tudi cene za jajca ugodnejše.

KUHINJA

Ragu-juha. Za to juho rabim nekaj mesa, ki je lahko telečje, svinjsko, od kureline ali telečja glava. To meso skuham, zrežem na kocke, ter dušim na masti ali surovem maslu. Ko je zarumenelo, ga potresem z moko in zopet pustim zarumeneti. Posebej pražim peteršilj, zeleno, čebulo in korenček. Ko je zarumenelo in zmehčano, pretlačim na meso in zalijem z juho. Lahko tudi pridenem pest graha, drobno zrezane pražene gobice, karfiolne cvetke ali kuhane in na rezine zrezane možgane. Kot zakuha je dober opečen kruh, vlti rezanci ali rezanci iz jajčnih blekov.

Krompirjeva juha s stročjim fižolom. Fižol zrežem na male poševne kose, ter skuham v slani vodi. Ravno tako skuham na kocke zrezan krompir. Ko je oboje kuhano stresem skupaj, naredim prežganje iz žlice masti in žlice moke. Za duh pridenem drobno zrezan zelen peteršilj, vršič majarona in en lavorov list. Prežganje razredčim in ugladim z mrzlo vodo ter primešam juhi. Nazadnje juho še nekoliko okisam s kisom ali limoninim sokom.

Zelenjavni cmoki. Za cmoke rabim špinačo, drobnjak, zelen peteršilj, malo majarona in par peresc mete. Drobno sesekljane zelenjave naj bo za eno pest. Na masti z zarumenelo čebulo vse te zelenjave dušim kakih pet minut. V mleku namočim in ožmem dve žemlji, primešam jim sesekljano zelenjavo, eno jajce, pest drobtin, primerno soli in pol žlice moke. Vse to dobro zmešam. Zmešano povaljam v klobaso, denem v snazhen zmočen prtč, pristavim na vrelo vodo in kuham dvajset minut. Lahko napravim tudi posamezne cmoke ter jih skuham v slani vreli vodi. Te kuham 12—15 minut. Cmoke razpolovim, klobaso pa zrežem na prst debele rezine, potem potresem z drobtinami in zabelim s surovim maslom. Na mizo dam kot samostojno jed s salato, kisló repo ali zeljem ali s posiljenim zeljem.

Piškotni omelet s sadjem. V skledi mešam dva rumenjaka s polno žlico sladkorja, nato primešam žlico sladke smetane, par zrn soli, dveh beljakov sneg in polno žlico moke. V plitvi okrogli ponvi razgrejem za oreh masti ali masla, zravnám zmes ter postavim v pečico, da se malo zakrckne. Omelet vzamem iz pečice, površino potresem s prav drobno zrezanim sadjem katerekoli vrste, lahko tudi mešano. Povrhu sadja potresem malo sladkorja, denem nazaj v pečico, da se sadje zmehča in pecivo zarumeni. Ko je omelet pečen, ga čez polovico zapognem in povrhu potresem s sladkorjem.

Vzorno gospodinjstvo. — Mina, skočite v jedilno shrambo in mi prinesite oljno steklenico, ki je napolnjena z malinovcem. Utegnil bi pa biti notri tudi petrolej, zato prej poskusite, če ni iesih ..

koksove oranžne renete, zelenega in rdečega štetinca ne pred 25. septembrom; ontario ne pred 30. septembrom; rumenega bellefleurja, londonskega pepinga, šampanjske renete ne pred 1. oktobrom; porenskega krivopestja in carjeviča ne pred 5. oktobrom; bobovca, štajerskega mošansgarja, jonathana, karmeličanke in tafelika ne pred 15. oktobrom; velšbrunerja in rdečega železnikarja ne pred 20. oktobrom.

Navedeni termini so določeni na podlagi mnogoletnih izkušenj na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru in so torej merodajni predvsem za toplejše kraje naše banovine. V hladnejših predelih bi jih bilo treba pa še sorazmerno podaljšati. Toliko glede časa za spravljjanje.

Temni in nezračni hlevi

Ako bi bilo pri nas vsaj polovica vseh hlevov dovolj svetla in zračna, bi lahko trdili, da smo v tem pogledu že lepo napredovali. Pa žal, kamor pridemo in pogledamo, povsod vidimo, da ima velika večina hlevov premalo oken ali pa premajhna okna, tako da je nemogoče, da bi v nje prihajalo dovolj sončne svetlobe in solnca zlasti pozimi, ko mora biti živina skoraj neprestano v hlevu. Iz hleva pride le, ko gre na vodo. Zelo redki pa so slučaji, kjer pride živina razen na vodo redno tudi na tekališče.

Danes ni nobenega pravega vzroka več za pretemne hleve. Edini vzrok, s katerim se največkrat opravičuje prevelika temnost v hlevu, je morda ta, da v temnem hlevu živino manj nadlegujejo muhe. Toda tudi ta vzrok nič kaj ne drži, ker je le temnost v hlevu kriva, da je največkrat nemogoče temeljito počistiti in odstraniti ostanke starega gnoja iz posameznih hlevskih delov in prostorov. Po vseh hlevskih kotih in posebno pod jaslami se nabira in leži večkrat po cele mesece stara nesnaga, v katero odlagajo muhe svoja jajčeca in ki je najboljše zarezališče za vso mušjo zalego. Ko postanejo muhe godne, ne morejo zapustiti hleva, ker so okna malo-

Glede načina pa menda ni treba še posebej opozarjati, da hoče imeti Nemčija, ki bo vzela od nas čez tisoč vagonov jabolok, samo namizna jabolka brezhibne zunanosti in sicer vsa vložena v normalne zaboje. Da sadjarji ne bodo imeli težav in škode pri prevzemu, naj svoj pridelek obirajo z vso skrbjo in natančnostjo. Za prevzem naj pripravijo samo izbrano sadje brez vsake napake, kakor je bilo že večkrat obrazloženo. Na vsaki nakladalni postaji bodo poslovali posebni, od banske uprave določeni, komisariji, ki bodo vsako pošiljko natančno pregledali in brezpogojno zavrnili, kar ne bo ustrezalo tozadevnim zahtevam in predpisom.

dane skoraj vedno zaprta. Tema v hlevu tudi sicer zabranjuje važno snaženje živine, staj in zlasti jasli, kjer plesnijo stari krmiski ostanke in postanejo zatohli. Milijoni gnilobnih klic pridejo v novo svežo krmo in preidejo s krmo v prebavila živali, kar ni živalim prav v nikakšno korist.

Brezhibna, snažna dobava mleka je v temnem in zato nesnažnem hlevu in premalo snažnih mlečnih živali nemogoča. Nesnažno mleko pa je nezdravo; trg takšno mleko odklanja ali slabše plačuje, maslo iz takšnega mleka je slabše kakovosti in manj trpežno. Tudi se ne da napraviti iz onesnaženega mleka prvovrsten sir, pa če je mlekar ali sirar še tako večje in spreten.

Vsak gospodar se zelo pregreši nad lastno živino in utrpi tudi veliko gmotno škodo, če ne privoščil svoji živini oživljajočega svežega zraka in solnčne svetlobe, ki uničujeta razne škodljivce klice (bakterije) in pospešujeta zdravje. On v svojo veliko škodo dopusti, da živina trpi in se kvari v temnem in nezračnem hlevu lelo za letom, deset, dvajset let itd.

Naše domače živali potrebujejo za svoje uspevanje zrak in svetlobo kakor druga živa bitja v čim večji meri. Zraka

in svetlobe ni in ne bo nikdar preveč v hlevskih prostorih. Kdor torej hoče živini dobro in sebi koristiti, naj nadomesti premajhna okna z dovolj velikimi. Obenem naj okna tudi tako uredi, da mu bo mogoče po njih prezračevati tudi hlevske prostore. Ako se hlev samo z odpiranjem oken in hlevskih vrat na solnčni strani ne da dovolj prezračevati, potem je napraviti v hlevu prezračevalnike-dovajalce dobrega in odvajalce slabega zraka.

Svetloba in dober zrak v hlevu sta

prav tako važna za živino kakor primerno krmljenje. Zato pa v hleve čim več svetlobe in čim več svežega zraka poleti in pozimi. Kdor napravi iz pretemnih in slabo zračenih hlevov dovolj svetle in zračne, bo že po nekaj tednih opazil v svojo veliko zadovoljnost, da živina raje žre, se popravi, lepše zgleda, mlečna živina pa tudi bolje molze. Zato se vsekakor splača poskrbeti v hlevu za zadostno svetlobo in dotok dovolj svežega zraka. Kdor tukaj varčuje, ne varčuje, pač pa vsak dan zapravlja. — P.

Da bo gnojnica popolno gnojilo

V gnojnici, ki redno doteka iz hleva v dobro urejeno gnojnično jamo in s katero povsem pravilno ravnamo, je obilo dušika in kalija, manj pa fosforove kisline. Kot takšno domače gnojilo nam lahko prihrani precejšnje izdatke za dušičnata in kalijeva umetna gnojila. Čas porabe gnojnice tudi ni tako tesno omejen kakor pri onih umetnih gnojilih, ki se morajo najprej šele raztopiti, da učinkujejo. Pri vsem tem pa ne smemo nikdar prezreti pri uporabi gnojnice za gnojenje, da skoraj popolnoma manjka v njej zelo važna rastlinska hranilna snov — fosforova kislina. V 1000 litrih gnojnice je povprečno 2 kilograma in 20 dekagramov dušika, 4 kilograme in 60 dekagramov kalija ter le 10 dekagramov fosforove kisline in 20 dekagramov apna.

To nepravdo razmerje rastlinskih hranilnih snovi v gnojnici povzroča, da je gnojnica enostransko gnojilo, kar lahko prav razločno opazujemo na travnikih. Če mnogo gnojimo samo z gnojnico, zginejo s travnikov najboljše trave in detelje ter se mesto teh pojavijo razne plevelne rastline, v katerih je le prav malo beljakovin, pač pa toliko več takih snovi, ki so neprebavljive in zelo znižajo donosnost živali, ko jih krmimo. Gnojnico najboljše popolnimo s superfosfatom, ker je v njem fosforova kislina lahko raztopna in pride obenem s hranilnimi snovmi v gnojnici v najkrajšem času do učinkovanja. Superfosfat lahko trosimo kar naravnost po travniku, ki

ga nameravamo pognojiti tudi z gnojnico. Lahko pa denemo superfosfat v gnojnični sod, kjer se pri nalivanju gnojnice pomeša dobro z gnojnico in pride obenem z njo na travnik. S superfosfatom, ki ga uporabimo obenem z gnojnico za gnojenje, postane gnojnica — popolno gnojilo. Uspeh takšnega združenega gnojenja z gnojnico in superfosfatom se pokaže na travnikih že v prvem letu, ko dosežemo mnogo več krme in tudi po kakovosti veliko boljše krme, ker je v njej tudi obilo dragocenih beljakovin. Po takšnem gnojenju se spet pojavijo na travniku močne listnate sprednje trave in pa detelje, ki so bile prej izginile pri enostranskem gnojenju samo z gnojnico. Dobro uspehe istočasnega gnojenja z gnojnico in superfosfatom lahko dosežemo tudi pri okopavinah (krompirju, krmski pesi itd.).

Ta način popolnega gnojenja spada prav gotovo med najcenejše, zato pa ga tudi lahko vsakdo najlažje izvaja in uporablja v svojem gospodarstvu. Na oral travnika je treba poleg gnojnice 150 do 200 kg superfosfata. — P.

g Ptujski redni mesečni živinski sejem dne 7. t. m. Z ozirom na letni sejem prejšnjega dne je bil ta sejem prav slabo založen. Prignanih je bilo: 19 konj, 16 bikov in volov, 20 krav in telic, skupno 55 glav. Cene živini so bile enake cenam na letnem sejmu dan poprej.

PRAVNI NASVETI

Poziv za plačilo dolga zaščitenemu dolžniku. G. A. L. Od leta 1931. ste dolžni večjo vsoto. Eno leto že niste plačali obresti, a letos do 15. novembra nameravate plačati ves dolg. Hranilnica pa vas poziva, da v danem roku plačate obresti. Ali ima pravico terjati obresti itd.? — Vse je odvisno od tega, če boste dobili od občine potrdilo, da ste bili ob času zadolžitve kmet. Za kmeta po uredbi o zaščiti kmetov se šteje vsakdo, ki obdeluje zemljo sam ali s člani svoje rodbine in čigar obdani dohodki izvirajo pretežno od kmetijstva (vinogradništva, sadjarstva, vrtnarstva, živinoreje itd.), če ne presega njegovo posestvo 75 hektarov za obdelovanje sposobne zemlje. Priskrbite si torej takšno potrdilo in ga predložite posojilnici. Gotovo vas v tem slučaju ne bo tožila. Ako ste zaščiteni in plačate dolg v krajšem, nego v določenem 12 letnem roku, se po uredbi zniža za vsako skrajšano leto preostali znesek dolga za 2%. Vse navedeno velja tudi za dolg, ki ga imate na materialu za gradnjo hiše. Obresti, ki do 23. novembra 1933 niso bile plačane, se prištejejo glavnici ter se ima vračati v smislu uredbe v 12 letih po tam določenih odstotkih. V teh odstotkih so tudi uračunane obresti, ki se ne morejo poleg obrokov še posebej zahtevati.

Skrajšan rok. J. V. — Iz vaših pomanjkljivih podatkov ne moremo ugotoviti, če vam pripada skrajšan rok. Ponovno smo že pisali, da nam morate sporočiti rojstne podatke in podatke o vojaškem službovanju vseh rodbinskih članov, ako hočete zvedeti, kakšen rok pripada rekrutu. Vi ste pa na vse to pozabili. Ugibanje pa v takih stvareh nič ne pomaga.

Spor s sosedom radi pota ob hiši. M. J. — Pred leti je postavil sosed poleg vašega vrta hišo in drvarnico tako blizu poti, ki pelje med njegovo hišo in vašim vrtom, da je izrinil pot v vaš vrt. Vzel je geometra, ki je ugotovil, da je pot občinska. Zelite, da vam razložimo, kako more biti svet občinski, če ga že vi uživate nad 30 let. — Če pelje med vašim vrtom in sosedovo hišo res občinska pot, boste najlažje zvedeli pri občini, ki mora voditi seznam občinskih potov. Tam boste tudi zvedeli, kedaj in na kakšen način je pot postala občinska. Iz vašega vprašanja ne izhaja jasno, kateri svet ste vi uživali nad 30 let, ali pot n. pr., da ste po njej kosili. Ako ste po poti, ki je občinska, kosili, je s tem še niste mogli priposestevovati. Tisto kar pišete o drvarnici, ki da stoji preblizu občinske poti, morate urediti pri občini. To Vi ne morete predpisovati sosedu, kako daleč od občinske poti sme postaviti zgradbo.

Nesposoben nabornik. Z. A. Letos ste bili na naboru. Ker ste bili bolni, vas niso potrdili. Sedaj ste zdravi in vpra-

sate, če greste lahko letos še enkrat na nabor. — Letos ne. Ako ste bili spoznani za začasno nesposobnega, pridite zopet drugo leto pred naborno komisijo.

Kdo mora plačevati zgradarino? S. J. Pri bratu, ki je posestnik imate dosmrtno stanovanje, v katerem izvršujete krojaško obrt. Radi bi vedeli, kdo mora od tega obrtnega prostora plačevati zgradarino. — Postava predpisuje, da plačuje zgradarino oni, ki uporablja zgradbo kot svojo (lastnik), če pa gre za užitek, pa plačuje zgradarino uživalec. Če je stanovanje prepuščeno vam na uživanje brez utesnitve, t. j. da lahko z njim poljubno razpolagate in ga oddaste v najem, ste vi uživalec in ste dolžni plačevati zgradarino. Ako pa imate samo pravico rabe stanovanja, skega prostora za svojo potrebo, tedaj je lastnik dolžan nositi vsa bremena, ki so v zvezi s stanovanjem in mora tudi on plačevati zgradarino.

Še enkrat o davčni prostosti oseb z devetimi ali več otroki. J. K. P. Zadnje leto niste plačali davka, ker imate 11 otrok. Letos pa ste prejeli alog za plačilo 300 Din zemljarine in avtonomnih davkov. Ne razumete, kako je prišlo do tega. — Postava o davčni oprostitvi oseb z devetimi ali več otroki je bila letos spremenjena. Po novi postavi imajo pravico do oprostitve davkov samo še one osebe z devetimi ali več otroki, katerih predpisani davek po vseh davčnih oblikah ne presega 500 Din na leto in ki njih najmlajši otrok ni starejši od 14 let. Samoupravnih doklad pa tudi te osebe niso oproščene. Koliko znaša vaš davčni predpis, vprašajte pri davčni upravi.

Stroški pogreba prevžitkarja. A. M. L. — Na posestvu ste imeli prevžitkarja, ki je imel zgovorjen dosmrtni vžitek. Vžitek je umrl in zapustil nekaj denarja. Vprašate, kdo je dolžan poravnati stroške pogreba, ali se plačajo iz zapuščine vžitkarja, ali ste jih dolžni plačati Vi, čeprav ni bilo o pogrebnih stroških ničesar v naprej dogovorjeno niti zapisano. — Po našem mnenju se imajo pogrebni stroški zaračunati na račun zapuščine pokojnika. Če bi bilo zapuščine premalo ali pa če bi vžitek umrl brez vseh sredstev, potem bi morali Vi, ki ste morali dajati prevžitek, poskrbeti na svoj račun primeren pogreb za prevžitkarja.

Les iz državne šume. P. J. R. — Svetujemo Vam, da se osebno zglasite pri šumski upravi državnega gozda in Vam bodo povedali, če lahko računate na pripomoč. Za taka ustmena pojasnila ne plačate ničesar; prošnjo pa šele potem vložite, če imate upanje na uspeh, sicer je škoda kolkov.